

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FŐGYZETLENSÉG ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:
HOROVITZ ZSIGMOND.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . . . 18.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Piac-u. 12. (Nagytemplom-ér felől.) Telefon 330.

Közgazdasági fonákságok.

A képviselőházban még mindig a földmivvelésügyi tárca költségvetése van tárgyalás alatt. Ez érthető is, mert hiszen Magyarország par excellence földmivvelő állam; akad tehát e tárca keretében elég megbeszélni való.

Azt hihetné akárki, hogy e téren minden úgy történik, amint történnie kellene, t. i. hogy Magyarország földmivvelésének előbbrevitele ne csak a nagybirtokosok, hanem általában a földmivvelő nép boldogulásának szempontjából munkáltassék.

Sajnos, nem úgy van és Isten tudja, mikor is lesz úgy. Pedig, ha már Ausztria miatt Magyarországnak nem lehet fejlett ipara, legalább fejlett földmivvelése lehetne.

Ennek nem is annyira Ausztria, mint inkább a saját nagybirtokosaink az akadályozói. Ők azok, akik világos, le nem tagadható önzéssel nyomják agyon a kisbirtokos osztályt csak azért, hogy az ő jövedelmük csorbát ne szenvedjen, sőt emelkedjék. Ők azok, akik ha maguk nem gazdáknak, nem adnak haszonbérbe földet a kiscgazdáknak, ők azok, akik ha kivételesen parcelláznak, ezt rejtentő uzsorahaszon nélkül nem cselekszik, ők azok, akik a köte-

lező és igazságos új kataszteri becslést ellenzik, ők akadályozzák meg a progresszív földadó behozatalát és ők azok, akik az Omge vasárnapi gyűlésen kimondták, hogy „sem szocialis, sem erkölcsi szempontból nem igazolható álláspont, hogy a jelen generációnak a hazai mezőgazdaság érdekei feláldozása révén a legolcsóbb éllelmezést biztosítsák“.

Igy állunk. A nagybirtokosok tehát továbbra is lesznek a nyomorgó nép tejének a fölét s a savó ivásának hasznát prédikálják.

A nagybirtok földadóját jórésztben továbbra is a kisbirtokosok fizetik, mert az ő földjük a földadókataszter szerint jobb. No meg ők jobban is bírják. Tehát leszen továbbra is degresszív adózás. Vagyis minél kevesebb földje van valakinek, köteles „hazafias és államérdekből“ ezután is aránytalanul több adót fizetni.

Nem csoda, ha a szerencsétlen kisbirtokosnak az adóért elárverezik a földjét. Beszélhetnek itt többtermelésről! Hogyan termeljen a kis gazda többet, hogyan mivvelje okszerűbben a földjét, ha nincs se tőkéje, se hitele többé; ha csak a mindenfelől rázuduió és folyton fokozódó többadózásban van része; ha látja, hogy hiába kiált, segítség nincs sehoh; ha tudja, hogy sok sérelmét,

igazságkereső panaszait mindenütt csak kigunyolják?

Mig a mi képviselőink, jórészt még ellenzéki részen is, a hitbizományok fentartását, erősítését és kiterjesztését előbbvalónak tartják a kisbirtokosok súlyos helyzetének könnyítésénél, addig Magyarország népe nem boldogul, addig a kivándorlás folytonosan fog fokozódni.

A kormány, maga is benne lévén a bandában, nem tesz a magyar földmivvelő népért semmit. Igérni ígért egyetmást a választások előtt, de azokból nem valósít meg semmit.

Itt szinte lehetetlen fel nem említeni, hogy évtizedek óta ahány új kormány elfoglalta a maga pozícióját, egyebek között mind ígérte az öntöző és hajózható új csatornák építését. Ez ugyszólván hagyományá lett, de még egyetlenegy kormány sem tett e tekintetben semmi komoly lépést. Valószínű, hogy majd egyszer valamikor ki is cövekelik még valamelyik csatorna helyét, de aztán azt fogják mondani, hogy várjuk meg a repülőgépek tökéletesedését, mert hátha azok még olcsóbban fogják lebonyolítani a teherforgalmat. Addig meg fogja engedni, hogy a kicövekelte utvonall fölött ilyen repkedhesenek.

Erre a következtetésre leginkább a kissármási földgáz dolga jogosít fel ben-

A mumiák.

Padlásszobában egy szál gyertya mellett,
Nagy vaskos könyvben lapoz egy diák.
Künt este van. Az alkony rőt uszálya
Végigsöpri a kőházak sorát.
Nagy Pharaóknak dicső alkotása,
Egekig érő gulák serege
Vonul el sorba szeméi előtt
S nézi a diák álmodó szeme.

Amint a mumiák között lapoz,
Kézébe akad egy szines levél.
Szónyitja szépen. Olyan ismerős!
Ez is a régi világról mesél.
Csak néhány sor, mindössze is csak ennyi:
— A barátságunk imhát véget ér,
Nincs semmi célja. Ön nagyon szegény,
S a boldogsághoz több kell mint kenyér.

Pedig oly szép volt az a dőre álom,
Mii éjszakákon Önről szöitem én,
Am egyszer nappal értem jött a bankár,
S így próza lett a bájos költemény . . .
Ne szórjon átkot borzas kis fejemre,
Azért a multat én meg nem vetem . . .
Lássa, — a csókokat se kérem vissza —
Felejtsem el, örökre kedvesem . . .

A nagyravágyás szárnyakat veszített,
A tanulás ilyenkor már nehéz . . .
Mikor megépi lelkünket az élet,
A vágy, a cél, — a mult kódébe vész.
Ijedten bámul szeme a tükörbe,
S feléje néz egy szomorú diák . . .
Zokogva borul rá az ócska könyvre,
És porba dőlnek mind — a mumiák . . .
Fodor Rezső.

Nem lehettek egymásé.

— Ebeszélés az 1848—49-iki szabadságharc idejéből. —

Irta: Kővér Gyula.

Az Urnak 1848-adik évében, — a mikor is tetszett Istennek nagypróba alá vetni a magyar nemzetet az által, hogy támasztott ellene sokféle ellenséget, melyek elpusztítsák. Élt Debrecen városban két gazdálkodó sorban levő civis; becsületes néven Balogh János és Borsi Péter ökegyelmeik.

Meglehetős jóhírben állottak mindaketen a kálvinista Rómában. Vagyonos emberek voltak és a város, valamint a tiszteletes traktus dolgaiban is betolyással bírtak. Más-különbben józan életű s házasságban élő ember volt mindakettő. Aztán ami gazdag embereknél gyakori eset: csak egy-egy gyermeket mondhattak „édesnek.“ Balognak egy

fia volt, Pista. Borsinak egy leánya, Juliska. — A két család az asszonyok révén távoli atyafiságot tartott s ennek következtében meglehetősen jó viszony állott fenn köztük. Természetesen a gyermekek is gyakran kerültek össze.

A két gyerek Juliska és Pista kisebb korukban is szerettek egymás közelébe lenni együtt játszani.

És mint az évek multak, ők pedig nőttek, növekedtek, egymás iránti vonzalmuk is aképpen fejlődött. Azt persze mondani sem kell, hogy a szülők mennyire örültek a gyermekek vonzalmának, valamint azt sem, hogy tervezték összeházasításukat.

Hiszen szép dolog lett volna az, ha a két vagyon egy kézre jut.

Aztán teltek az évek.

Balogh Pista betöltötte a 24. élet. Egy darabig tanult a kollégiumban, aztán gazdálkodott az apjával Délceg termelő, barnapiros arcú, pörge bajuszu legény volt.

Ugy állt rajta a zsinóros magyar ruha, hogy gyönyörűség volt nézni.

Hanem Borsi Juliska is szép hajadonna fejlődött ám.

Ha vasárnaponként végig ment az utcákon, mindenki megfordult utána, aki látta. Még tiszteletes Márton József uram, a debreceni gyülekezet öreg papja is rajta felejtette szemét a templomban és ha kedvenc tekszúcsai közül a vadszőlőről akart keresztényen ta-

nünket. Mi ez a csatornák létesítésének kérdéséhez képest? Gyerekjáték. Igy ugyszólván csak aratni lehetne, munka és befektetés alig kellene és egy-két an-kéten és banketten kívül semmi egyéb nincs, mint naponta 120 ezer lóerőnek eltékozlása.

Egyetlen egy ilyen Isten ajándéka van még a föld kerekén: Észak-Amerikában a pittsburgi. De ott a kincs feltárása után hirtelen oly hatalmas gyár város keletkezett, amilyen nincs több sehol. A dolog nagyon természetes, mert hiszen a földgáz fűt, világít, mozgat, éltet ott mindent.

Hogy milyen mizerábilis hírünk lehet nekünk világszerte, az is mutatja, hogy külföldi tőke sem mer a kissármási földgáz forrásánál iparvállalatot létesíteni.

Vagy a kormány s esetleg annak a földnek az életterlen tulajdonosai nem engedik?

Csak legalább egy köszörűkövet hajtatna már ott ez a mi kormányunk avval a földgázzal, amelyen fonák intézkedéseinek megszámlálhatatlan csorbait köszörülgetné.

De hát szagos neki.

Nomis.

A husdrágaság orvoslása

Harc a mézárosok tulkapásai ellen.

Tegnap este érkeztek haza Reitz János főállatorvos és Rostás István főkapitány, a városi tanács kiküldöttei szerbiai utjokról, melynek célja a debreceni rettenetes husdrágaság és a mézárosok tulkapásai ellen folytatandó küzdelemhez szükséges fegyvereket megtalálni és érvényesíteni.

nitást tartani, Juliskát meglátván, a másik témájáról a „bársonyárus Lidiáról“ kezdett konferálni.

Egy szó annyi, mint száz: Pista és Juliska összeillő pár lévén, a szülők eljötnek látták az időt arra, hogy házasságra lépjenek egymással.

Ők maguk is ezt akarták. A kézfogót az 1847. év őszén megtartották és a lakodalmat ugyanazon év december hónapjának elejére tűzték ki, hogy a karácsonyi szent ünnepet már együtt tölthessék.

Azonban a vőlegény a tengeri betakarítása alkalmával erősen kihűlt s nagy beteg lett. Hónapokig nyomta az ágyat. Bizony kitavaszkodott mire az egészsége újból helyre állt.

Ekkor volt a dicsőséges 1848. esztendő tavasza. A természet megújodása összeesett a magyar nemzet újjászületésével ama örökké emlékeztető napon: Március 15-én. Felhangzott a „Talpra magyar!“ És aztán, hogy a haza veszélyben forog: ifjak, öregek siettek fegyvert fogni annak védelmére. Dicsőséges idő volt az!

Balogh Pista rövid ideig tartó, de nagy lelki tusakodáson ment ekkor keresztül. Egyfelől élemedett szülei és szépséges menyasszonya marasztalták, hogy ne menjen el honvédek; másfelől a haza siralmas állapota és ez iránt érzett szent hevület készítette fegyvert fogni annak védelmére. És ez utóbbi győzött. Nem sokáig habozott, hanem jelentkezett a sorozó bizottságnál és mivel daliás legény volt: huszár lett belőle. Nyalka Bocskai-huszár.

A kiküldetés eredményéről a következőkben számolt be munkatársunk előtt Rostás István rendőrfőkapitány:

A temesvári ut.

— A városi tanács megbízásából Temesvárra utaztunk elsősorban, hogy az ottani viszonyokat tanulmány tárgyává tegyük a husdrágaság ellen tett hatósági intézkedések tárgyában. Azonban e tekintetben nem tehettünk tapasztalatokat Temesvárt, mert oda nem is azért szállítottak szerb húst, hogy a drágaságot enyhítsék, hanem mert a bevétel nagyon csekély volt és a mézárosok nem tudtak egyébként hushoz jutni. Ezért a beszállított huskontingenst átengedik a mézárosoknak. Ez az állapot már megszűnt, mert a környékről kellő mennyiségű marhát hajtanak most már be és így a szerbiai husbehozatalt is beszüntették.

— Megjegyezhetem azonban, hogy meglepetéssel láttuk Temesvár gyönyörű fejlődését és egy másik nagyon fontos elemi-cikk, a tejjre vonatkozó hatósági intézkedések tekintetében igen megszivlelendő tapasztalatokat tettünk. Temesvárt ugyanis a hatóság gondoskodik a tej és tejtermékek szükségletének ellátásáról, hatósági tejszarnokot állítottak fel, ahol a legtisztább kezeléssel kiűnő minőségű tejet és tejtermékeket kaphat a közönség olcsó pénzért. Ezt az intézményt Debrecenben is létesíteni fogjuk az ősszel, mert ez a legkitűnőbb módszer a tejdrágaság és tejhamisítások megakadályozására.

Belgrádi tapasztalatok.

— Temesvárról Belgrádba utaztunk, mert nem Zimonyban, hanem Belgrád—Klanica állomáson vágják a Magyarországra és Ausztriába beszállítandó marhát és disznót. Erre a célra alakult egy részvénytársaság, amely kötelezte magát, hogy egyik bécsi nagyvállalkozó cégnek szállítja az összes huskészletét, azonban a részvénytársaság mellett kisebb vállalkozók is vannak, a kik ugyancsak a részvénytársaság felügyelete

mellett szállítják máshová a lekötött husmennyiséget.

— Ötvenötezer szarvasmarha és disznó szállítható be levágott állapotban Magyarországra és Ausztriába a Szerbiával kötött szerződés értelmében, de ez a mennyiség a szükséghez mérten többre is rughat, különösen ha figyelembe vesszük, hogy csak a levágott állat húsát és zsírt hozták be, szaporulat fog beállni a levágandó és behozandó szarvasmarhák és disznók mennyisége tekintetében. Így semmi ok sincs a félelemre, hogy Debrecen nem jutna kellő mennyiségű hushoz, ha a behozatalt megkezdjük,

Nagy a tisztaság.

— Valóságos gyönyörűség azt a tisztaságot és az egészségügyi követelményeknek pontos betartását nézni, amit a levágás és huskezelés körül elkövetnek. Magyar és osztrák állatorvosok a legszigorúbban ellenőrzik a levágás alá kerülő állatokat és azoknak húsát egészségügyi szempontból. Pompásan feljavított, félhízott ökrök kerülnek vágás alá, amelyeknek husa a legprimább minőségű. A legmodernebbül berendezett vágóhidon történik a vágás és a feldarabolás, mely után azonnal hűtőkészülékbe teszik a husmennyiséget és ily módon rakják be a készenálló jeges kocskiba, ezeket aztán express szállítják rendeltetési helyükre.

Export Olaszországba.

— Éppen a mi jelentésünkben expedáltak Zágrádba egy husküldeményt, amely a legmagasabb igényeket is kielégíti. Zágráb lakossága ugyanis teljesen Szerbiából importált hushól táplálkozik és így nemcsak hogy igen jó minőségű husanyagot kap, hanem igen olcsót is. Mert aránylag nagyon olcsó a szerb hus, noha elég rossz időben kellett piacra mennünk. Szerbiából ugyanis ez idő szerint igen nagy a hus-export Olaszországba a turini világkiállítás miatt, melyre csakugy özönlének az idegenek. Ez az export aztán kissé megdrágította az egyébként tulajdonoson árat, de ez az állapot csak

Képzelné lehet azt a sopánkodást, melyet ezen cselekedete által a két családnál előidézett. Ugy siratták, mintha már is halva lett volna. Különösen a szép menyasszony, Juliska volt vigasztalhatatlan. Sejtelmes előérzete támadt arra, hogy ők egymásé nem lesznek soha. Hiába ígérte Pista, hogy hazajön ő, mihelyt elmúlik a háború, akkor aztán megesküsznek, egymásé lesznek: csak nem tudott vigaszt találni.

Elment Balog Pista a többi honvédekkel együtt a táborba. Danolásra hagyták el a várost, hangoztatva az akkor divatos nótát:

Elbusultam már magamat,
Itt hagyom a városomat,
Akár merre járok kelek,
Kelek járok:
Olyan várost mint Debrecen,
Nem talállok.

Elment Balog Pista Erdélyországba részt venni Bem apó dicsőséges hadjárataiban. És ettől kezdve nyoma veszett, mert sem levelet nem küldött, sem hírt nem hallottak felőle hozzátartozói. A szülei meggyászolták, elisrárták mint a megholtat szokás.

Juliska, a menyasszony várt, remélt hátha megjön.

A dicsőséges harcok után bekövetkezett a gyászos bukás Világosnál. A vitéz honvédsereg feloszlott. Egy része kibujdosott az országból, a másik része itthon maradt, hogy részt vegyen a nemzet kálváriájában. Ebben az időben annak jutott a legjobb sors, kit előfeltek.

Már a városbéli honvédek is, kik életben maradtak, haza szállingóztak. A Pista cimborái közül is hazajött Kecskés Jóska, meg a Kegyes fiúk. Csak ő késett. Az apja sorra felkereste a hazakerült vitézeket és kikérdezte őket, hogy nem tudnak-e valamit a fiáról. Végte a sok kérdegetés közben akadt egy honvéd, ki állította, hogy Pista még a háború kezdetén, tehát egy évvel több, hogy elesett. Erre az állításra kész volt hitet tenni.

Az öreg Balogh nem kutatta tovább fia sorsát, megnyugodott abban, hogy az meghalt; nincs az élők közt. Borsi Juliska pedig szülei akarata folytán még akkor őszön férjhez ment, egy Csiszár nevű gazda legényhez, ki régebben vágyott kezére.

Pedig nem halt meg Pista. Koholmány volt a halálhíre. Csiszár, hogy hozzájuthasson a szép és vagyonos leányhoz: felbérelte azt a honvédet arra a hazugságra. Célját elérte, mert Juliska szülei, hozzákényszerítették leányukat.

De hát hol volt Balogh Pista? Miért nem adott életjelet magáról?

Az 1850-ik esztendő január havának egyik hideg éjszakáján, rongyos honvéd ruhában, fáradt utas kopogtatott be a Baloghék Miklós-utcai portáján. Az udvar öreg komondora szűkült, csaholt örömeiben bent az udvaron. A cseléd azonban nem akarta beereszteni, csak mikor magát megnevezte, nyitott neki ajtót nagy csodálkozással. Ő volt Balogh Pista, de milyen állapotban! Apja, anyja nem akarták elismerni fióknak. Délceg

időleges. Mihelyt vége lesz a turini kiállításnak, akkor természetesen lejjebb mennek még a mostani árak is. Ebből azonban csak az következik, hogy rövid időre kell megkötöni a szerződést az egyik ottani nagyvállalkozóval, mert egy hónap múlva már öt fillérrel olcsóbb lesz a szerb hus kilónként.

A szerb hus ára.

A mostani árak szerint, ha Debrecenbe szerb húst szállítanak, a mészárosok mostani áraival szemben a következő érték mellett lehet húst vásárolni a városi husszékekből:

A mészárosok 1 korona 60—68 fillérért adják most a marhahúst, ezzel szemben a város 1 korona 30 fillérért árusíthatja a marha elejét, a hátulját pedig 1 korona 40 fillérért. A vesepecsenye és bélszín ára most 2.80—3.20 korona, a husbehozatal után pedig 2 korona lesz.

A marhahus megállapított vételára ugyanis Belgrádban kilónként 1.25—1.28 koronát tesz ki, a sertéshús pedig 1.42—1.45 koronáért és pedig akár szalonnával együtt, akár e nélkül, csupán a husanyag. Ehhez hozzászámítva 3 fillér szállítási és 4 fillér kezelési költséget és figyelembe véve, hogy a város éppenséggel nem akar nyereszkedni, mindössze arra kell vigyázni, hogy rá ne fizessen, 34—48 fillérrel olcsóbb árak mellett tud a közönség rendelkezésére húst bocsátani a mai áraknál az e célra felállítandó husszékekben.

Mit mondanak a miniszteriumban.

— Belgrádból Budapestre utaztunk és eljártunk a földművelésügyi miniszteriumban, ahol Csabay és Pécsi miniszteri tanácsos szakreferenseket tárgyaltunk, akik a legmesszebbmenő támogatásukat ígérték meg Debrecennek. Az egyedüli akadály volna ugyanis az, hogy a vámszerződés értelmében csak az ott megjelölt városokba lehet Szerbiából húst behozni. Ezek közt pedig nem szerepel Debrecen. Azonban a város távirati kérelmére ugyancsak távirati uton intézked-

termete meggörnyedt, piros arca hamuszínűvé változott. Tíz esztendővel látszott öregebbnek. Beteg, nagyon beteg volt. Elmondta, hogy a piskii hídnál megsebesült és akkor küldött haza levelet, mely valószínűen az uton elveszett. Izenetet nem küldhetett senkitől, mert olyan ezredben szolgált, ahol nem voltak debreceni fiúk. A világosi fegyverlerakás után azon igyekezett, hogy minél előbb juthasson Debrecenbe. De az uton beteg lett és egy faluban sokáig feküdt, hol jószívű emberek ápolták. Amint egy kissé lábadozott, rögtön utra indult Debrecen felé. Gyengesége azonban oly nagy volt, hogy sokszor nem remélte meglátni szeretteit. Hej pedig a csaták tűzében csak azért imádkozott, hogy még egyszer láthassa őket. Majd menyasszonyáról kezdődött. Szülei bár kiméletesen, tudtára adták a valót. Ennek hallatára szó nélkül összeesett. Ágybafektették és doktort hívtak hozzá. Nem segíhetett rajta, mert napról napra sorvadott. És hiába volt minden ápolás, hiába a nagy szeretet, melylyel hozzátartozói körülvették: néhány nap múlva hazatérte után meghalt. Nem a testi betegsége ölte meg, hanem a szívfájdalom. Így vált valóra az előre koholt hír.

Öreg asszonyok kiktől ezt a történetet hallottam beszélték, hogy Csizsárné a Balogh Pista volt menyasszonya nem élt boldog életet urával. Hibáztatta magát, hogy miért hallgatott szüleine. Hütlenséggel vádolta önmagát holta napjaig.

nék a miniszter a külügyminiszteriumban és két-három nap alatt már meglehetősen kezdni a husszállítást.

A szükségfelhajtás.

Azt is megígérték a miniszteriumban, hogy igen rövidesen elfogják intézni a városnak azt a kérelmét, amely a záralatt levő helyekről megfelelő orvosi ellenőrzés mellett közvetlenül a vágóhidra lehessen szállítani és ott a többi vágásra kerülő állatoktól teljesen elkülönítve vágni lehessen marhat. — Ilyen módon az állatbehozatal nagyobbodni fog, aminek természetes következménye lesz az árak súlyedése.

A tanács kiméleteskedik.

Eljárásunk eredményét. bejelentettük a városi tanácsnak, amely ma délelőtti bizalmas jellegű ülésén foglalkozott a kérdéssel. A tancs örömmel és helyesléssel vette tudomásul beszámolómat, mégis arra az álláspontra helyezkedett, hogy hacsak egy lehetőség van, akkor ne konkurráljon a város a mészárosokkal, akik mégis debreceni adófizető polgárok, családos emberek.

Epp azért megbíztak engem, hogy holnap, vagyis szombat délelőtre hívjam össze értekezletre a mészárosok és hentesek ipartársulatának tagjait, hátha maguktól is jobb belátásra térnek és biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a legminimálisabb árak mellett fogják árusítani a húst. Csak ha ez a tárgyalás nem vezet eredményre, akkor nyulunk a szerb hus behozatalának energikus eszközéhez.

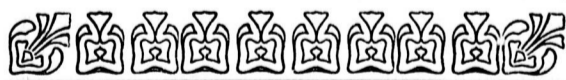
Itt közbevetette munkatársunk:

— Sok eredményt remél főkapitány ur ettől az értekezlettől?

— Hát azt előre nem lehet tudni, azonban remélem, hogy az ipartársulat tagjai jobb belátásra fognak jutni és saját érdekükben leszállítják a hus árát. Különben is eddigi eljárásunk hírére már nyolc fillérrel olcsóbb árak mellett árusítanak. Különben is módot fogunk nekik nyújtani, ha az élőhus drágasága és kevés volta miatt fognak panaszkodni, hogy ők maguk kaphassanak és mérhessenek ki szerb húst.

Meghívás.

Küln meghívót nem bocsájtottam ki. Ezuton kérem az ipartársulat tagjait, hogy szombat délelőtti tizenegy órakor a városháza közgyűlési termében szíveskedjenek megjelenni.

Mindenféle
Nyomtatványokat
olcsón készít
HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája

Darabos-utca 7. sz. a.

Az agrár-vita végén.

A képviselőház ülése.

A képviselőház ma végre befejezte a hetek óta húzódó földművelésügyi vitát.

Csermák Ernő volt az utolsó szónoka az általános vitának, azután megszavazták a földművelésügyi költségvetést. Most a honvédelmi tárca következik.

Berzeviczy Albert elnök negyed tizenegy óra után megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket és irómányokat.

Következik

a földművelésügyi költségvetés.

folytatólagos tárgyalása.

Csermák Ernő azzal kezdte, hogy a földművelésügyi költségvetés vitája azért húzódott el oly sokáig, mert a szónokok egy része a földművelésügyi helyett a választói jog kérdésével foglalkozott. Nem követi őket erre a térre, hanem megelégszik annak a kijelentésével, hogy a nemzeti géniusz megfogja mutatni a helyes utat. Attérve a földművelésügyi tárc ügyeire, első sorban helyesli Pirkner Jánosnak azt a kijelentését, hogy a földművelésügyi fejlesztésére fordított összeg kevés. A miniszternek a többtermelésről mondott szavait helyesli, azonban eddig a többtermelésből nem lát egyebet, csak azt, hogy a kormány több munkapárti képviselőt termelt, mint amennyi az ország szempontjából kívánatos volna. (Derűltég.) Kellő eredményt csak úgy lehet elérni, ha fogyasztó- és termelőközönség fogyasztó, illetve termelőképeségeit növeljük. Sűrgeti a mezőgazdaság szempontjából szükséges utak kiépítését. Kétségtelen, hogy az állatállomány szaporítása feltétlenül szükséges. A kisgazdák helyzetéről beszél, amelyet javítani kell. A kisgazda harmincnél több cimen fizet közterhet, ami nem maradhat meg tovább. A helyes birtokpolitika az, hogy a nagybirtokok, a középbirtokok és a kisbirtokok arányban vannak. Nálunk a nagybirtok túlsúlyos és ezért sűrgeti a hitbizományok előléését. Ez szoros összefüggésben van a telepítési akcióval. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés.)

Elnök: Miután több felszólaló nincs, a vitát bezárja. A földművelésügyi miniszter kíván szólni.

A földművelésügyi miniszter zárszava.

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter csak röviden kíván reflektálni az újabb felszólalásokra. Sümeginek az élelmiszerek hamisításáról mondott szavaira megjegyzi, hogy ő is galádságnak tekinti ezeket a hamisításokat és üldözi is őket. Az ellenbeszédnek mind azt hangoztatják, hogy mindent az állam csináljon. A társadalomnak is kell valamit tennie. A mezőgazdasági kamarák kérdéséről őleg megjegyzi, hogy elvben megvalósíthatónak tartja, de nem a mai társadalmi eszközökkel. A gazdasági felügyelőket azért akar az ispánok mellé beosztani, mert egy agrárállamban lehetetlen, hogy éppen a legfontosabb ág legyen önkéntesek által kiszolgáltva. A megyei közgyűléseket kell gazdasági érdekekkel szaturálni. A kisgazdák a járási bizottmányokban elmondhatják bajukat. A vadászati kérdésben az a főfőgása, hogy a vadkárok ellen a kisgazdákat meg kell védeni. Az apróvad terjesztését azonban szükségesnek tartja. A mellékfolyók szabályozása és hajózhatóvá tételét igen fontosnak tartja. A buza sikértartalmának növelésére vonatkozó kísérleteket szívesen támogatja. A közbirtokossági törvényre vonatkozó visszaéléseket ismeri s azokat szabályozni kell. Új törvényt kell hozni, amely a közbirtokosságot jogi személyeknek deklarálja és állami felügyelet alá helyezi. A munkásbiztosító törvényt is novelláris uton kívánja módosítani. Nem hive az új törvényeknek, inkább novelláris uton való módosítás mellett van, mert a sok új törvénytől megbolondul az ember. (Derült-

ség.) A gazdasági oktatás terén több reformot helyez kilátásba. A vámpolitikai kérdést csak gazdasági szempontból bírálja. A többtermelés arra vonatkozik, hogy a többtermelést is el akarja adni a termelő. A mezőgazdasági vám nem a vevőt, hanem a termelőt terheli s ezért a közös vámterületen Magyarország most fog hasznot érezni. Első sorban a 75 százalékos képező földmivelőket kell támogatni. Most következik egy jobb nap hajnala. De a budgetnek késői tárgyalása sokat árt a szegény népeknek.

Felkiáltások: Mért nem tárgyalták előbb? (Zaj.)

Gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter: Juliusban kerül szentesítés alá a budget s így az idén már a téli munkák elestek. (Zaj)

Felkiáltások: Tárgyaltassák novemberben!

Gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter kéri a budget elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Vértán Etele szavait igazítja helyre. Pap Géza előadó az egyes gondolatokra kíván röviden reflektálni. A birtokpolitika volt egyik fő témája a vitának s megállapítja, hogy csak azoknak kell földet juttatni, akik azt meg is tartják.

Elvetették az összes határozati javaslatokat, köztük a hitbizományokról szólót.

Ezután áttértek a részletes tárgyalásra. Szünet után Szabó István (nagyatádi) a horvátországi magyar bevándorlók által vett erdőkben, a horvátországi hatóságok által megtiltott legelészeti viszonyok visszasságát említi.

Serényi Béla gróf nem ismeri a részleteket, de orvosolni fogja az esetleges bajokat. Szünet után:

Mártonffy Márton: Az állatorvosi főiskolák fejlesztését sürgeti, szól a gazdasági iskolákról, felveti azt az eszmét, hogy gazdasági preparandákat létesítsenek, amely elátná a gazdasági iskolákat képzett szakkorrokkol.

Serényi Béla gróf földm. min.: Azt feleli, hogy fokozatosan iparkodik a gazdasági iskolákat fejleszteni, de különben is már a multkor beszédében is kifejtette, hogy a népiskolákban kell gazdasági ismereteket intenzíven tanítani.

Reök István: utakról szól és szakszerű fejtegetésekkel mutat rá a legsürgősebb intézkedésekre.

Szabó István (nagyatádi) rövid felszólalása után

Serényi Béla gróf: Reök István és Szabó István felszólalásaira válaszolt. A partszabályozások tekintetében a kormány minden lehetőt megtesz és megtett, de a partbirtokosoknak maguknak kötelessége a partszabályozás kérdésében saját érdekükben is intézkedni. Csak ahol a parimenti lakosság olyan szegény, hogy saját erejükből intenzív partbiztosításra nem képes, van szükség elsősorban állami segítségre és beavatkozásra.

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság” május 14-iki száma képekben mutatja be Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter temetését, az Akadémia újonnan választott tagjait, a műegyetemi ifjuság most fölszentelt új zászlaját, a turini világkiállítás megnyitását (eredeti fölvételek alapján), a mezőkászonyi Bocskai-serleget, a lebontásra kerülő budapesti Kóburg-palotát,

stb. Szépirodalmi olvasmányok: Rákosi Viktor regénye, Szemere György novellája, Lenkei Henrik verse, Marcelle Tinayre franciából fordított regénye, stb. Egyéb közlemények: Szabó János szamosújvári püspök és Cherven Flóris arképe, a székesfehérvári gimnázium jubileumi ünnepének képe, cikk a trónkövetelő kalandorokról, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világkrónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Hortobágyi utmutató. Zoltai Lajosnak tartalmaz, csinos füzetéből, amelyet a Csokonai kör megbízásából írt a Hortobágyról, 150 példányt rendelt meg a városi tanács. Ebből száznál több darabot már szét is osztogatott a városi tanács határozata értelmében Tóth Mihály kultúratanácsos, amennyiben Hajdúvármegye minden községének és az ország minden törvényhatóságának küldött egy-egy példányt. A megmaradt füzetek Medgyaszay Miklós tanácsosnak rendelkezésére vannak bocsátva, hogy a Hortobágy érdemes látogatóit alkalomadtán tisztelje meg egy-egy példánnyal.

Presbiteri ülés.

A debreceni református egyház 1911. évi május hó 15-ik napján — hétfőn — délután 3 órakor az egyház tanácstermében presbiteri gyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Jelentés arról, hogy a f. évi ápril. 30-án tartott presbiteri gyűlés jegyzőkönyve május hó 2-ik napján hitelesített. 2. A levéltárnok jelentése néhai id. Kertész István presbiter haláláról. Megüresedett helyének betöltése iránti intézkedés. 3. Károlyi Sándor új presbiter feleskötése. 4. Néhai Bészler Károly halálával megüresedett bizottsági helyek betöltése: a) az egyházközségi bíróságban; b) az árvtügyi bizottságban; c) a gazdasági bizottságban; d) a számonkérő bizottságban; e) a főiskolai gazdasági tanácsban; f) a Szikszay—Gáll alapítványi bizottságban. 5. A városi törvényhatósági bizottság 96, 97, 98—1911. bkgy. számú határozata az ispotályi vegyes bizottságba és az iskolákat építtető vegyes bizottságba tagok választása tárgyában. 6. Esperes úr ez évi 555. sz. körlevele 2 egyházi, 1 világi egyházmegyei tanácsbíróra szavazás tárgyában. 7. Az egyházmegye ez évi 30. sz. végzése a presbitereknek a parochiális körökkel bíró egyházközségekben választása módjáról szóló szabályrendelet-tervezet megküldése tárgyában. 8. Könyves Tóth Kálmán lelkész jelentése, hogy pár hétre Utrechtbe elutazik. 9. Könyves Tóth Kálmán lelkész kérvénye a lakásához egy szoba építése iránt a gazdasági bizottság ez évi 524. sz. végzésével. 10. A bérház építésének ügyét előkészítő bizottság előterjesztése a püspök lelkészi lakásának újból megállapítása, illetve az 1910. évi 1066. sz. P. határozat megváltoztatása iránt. 11. Szabó Miklós és neje kérvénye a néhai Tóth Imréné hagyományához tartozó ondódi föld eladása, a kölcsön rendezése tárgyában a gazdasági bizottság véleményével. 12. A felső leányiskolai építtető bizottság betérjeszti a Tóth Istvánnal, mint vállalkozóval kötött szerződést megerősítés végett. Névszerinti szavazás. 13. A gazdasági

bizottság ez évi 550. sz. végzése földbirtokra az érték 60 százalékig, háztelkekre az érték 50 százalékig kölcsön adása tárgyában. 14. A gazdasági bizottság 349. sz. végzése a törlesztéses kölcsönök jelzálogául szolgáló háztelkeken fennálló épületek megvizsgálásának elhalasztása tárgyában. 15. Az adóügyi bizottság jelentése, hogy az egyház tagjainak összeírásáért ebben az évben is, mint az előzőben, fejenként 200—200 korona utalványoztatott. 16. A gazdasági bizottság jelentése a jan. 18-iki pénztárvizsgálatról. 17. A debreceni egyházmegye tanítótestületének kérvénye, hogy gyűléseit egyházunk tanácstermében tarthassa. 18. Márton Imre ügyvéd jelentése a néhai dr. Simonffy Béla-alapítvány alapító levelének átvizsgálásáról és pótlásáról. 19. A pénztári hivatal kérvénye a chequeszámlára vonatkozó intézkedés megtétele és az azon elhelyezendő összegnek 100,000 koronára emelése iránt. 20. A pénztári hivatal jelentése az országos gyermekszanatórium részére nagypénteken befolyt perselypénz tárgyában. 21. A pénztári hivatal jelentése 3 drb. „István” gőzmalmi részvény szelvényének beváltásáról. 22. Az iskolaszéki elnök jelentése Horkai Lajos tanító részére az esedékes 200 korona tiszteleti pótlék folyóvá tételéről. 23. Az iskolaszék folyó évi 377. sz. végzése Tóth Sándor tanító részére 20 korona pótlék kiutalványozása tárgyában. 24. Az iskolaszék folyó évi 407. sz. végzése Ormós Lajosné tanító részére szabadságadás és helyettesítése tárgyában. 25. Az iskolaszék 409. sz. végzése Szathmári Kálmán, Papp Gusztáv és Juhász József tanítóknak 20 korona kegyelvség adása iránti kérvénye tárgyában. 26. Az iskolaszék 430. sz. végzése Simon István tanító azon jelentése tárgyában, hogy a „Debreczen” c. lap szerkesztését elvállalta. 27. Az iskolaszék 453. sz. végzése a III—VI-ik osztályú növendékek templomba járása tárgyában. 28. Az iskolaszéki elnök jelentése a Debreceni Első Takarékpénztár 100 korona adományáról. 29. Az iskolaszéki elnök betérjeszti a Debreceni Kereskedő Társulat átiratát vallástanítási díj szedése tárgyában. Kovács János vallástanító lelkész jelentése dija kérdésében. 30. A várhelyi református egyház segélykérvénye. 31. A gádorosi református egyház segélykérvénye.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombaton Böregér operett Komlóssy Emma fellépte.

Vasárnap délután Iglói diákok énekes színmű Karszemélyzet jutalomjátéka.

Vasárnap este Bob herceg operett Komlóssy Emma fellépte.

* Komlóssy—Bob herceg. A legnagyobb örömmel és elragadtatással hallgaituk tegnap este Komlóssy Emma édes-bájos énekét, hangjának csodás tisztaságát és üdeségét, a mely könnyedén belopódik a legelzártabb szívek rejtekeibe is. Az ő felülmúlhatatlan játékának élvezeténél feljúl annak a fenomenális sikereknek az emléke, amikor még a megboldogult budapesti Népszínházban valóssággal lázba hozta az egész ország közönségét Komlóssy Emma, az igazándi módon egyetlen Bob urfi, aki ugyancsak legény a talpán, ha a színpadon van.

S amikor megállapítjuk, hogy a tapsviharok egész özöne folytán ismételnie kellett igen sokszor és a lámpák elé kijönni

Vegh Gyula

szücsmester, szörmeáru szabó és szürszabó kellékek raktára Debreczen, Főutca 42. sz.

Gyarmati-palota.

Alapítottatott 1867-ben.

A címre tessék figyelni!

Elsőrangú, modern és legnagyobb

molykár elleni megóvó és biztosító beraktározás vállalat

Főutca 42. szám alatt. (Gyarmati-palota.)

Férfi és női szörmés ruhákat csakis szücsmesterhez adhatjuk megóvásra.

Teljes tisztelettel

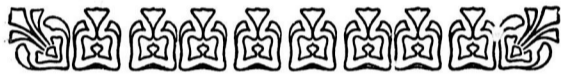
VÉGH GYULA.

izszer-tizenkészer s amikor teljes elismeréssel adózunk még az igen népszerű Horváth Kálmannak is, akkor el nem mulaszthatjuk megjegyezni, hogy ennek a két művésznek játékatól eltekintve az előadás egyéb része igen gyenge volt. Végre is az igazgató és rendező ne akarják minden áron elhárítani a közönséggel, hogy a társulat gyengesége oly nagy, amely miatt drámai szendével kell elénekeltetni és eljátszani az egyik szubrett szerepet. Különösen, ha az a drámai szende a rendkívül szimpatikus Vajda Ilonka, akit ilyen módon lejáratni és elkedvetleníteni lelkiismeretlenség számba megy. (—ély.)

* **Cigányszerzem.** Komlósi Emma vasárnap este a Cigányszerzem Ilona szerepében lép fel. A kiváló művész nő most tanulta be a szerepet és nálunk játsza először. Jelmerei, melyek Berkovitsné szalonját dicsérik, feltűnést keltők, amennyiben az összes eddigi szereplőktől elütően még sokkal fényesebbek.

* **Bőregér.** Ma este lép fel másodszer Komlósi Emma, Strauss szép zenéjű operettjében, a Bőregér Adél szerepében. Rozalindát Zilahiné, Ecsentént Horváth K. játsza. Uj lesz ez estén Ligeti, Frosch börtönőr szerepében.

* **Iglói diákok.** A vasárnap délutáni „Iglói diákok” előadására, mely a karszemélyzet javára kerül színre, erre való tekintettel a páholyok és ülőhelyek kivételével rendes helyárak mellett kaphatók a színházi pénztárnál.

Kifutó fiu fizetéssel felvétetik
lapunk szerkesztőségében

UJDONSÁGOK

Kölcsey Ákos meghalt.

A debreceni kir. ítélőtáblának egyik igen nagy tudású és rendkívül tehetséges tagja hunyt el tegnap délben rendkívül tragikus körülmények közt. Kölcsey Ákos táblabíró éppen ebédnél ült családja körében, amikor hirtelen szívszélhűdés érte, eszméletét veszítette és rövid pár pernyi haláltusa után ki-szenvedett.

Az elhunyt bíró nemcsak jogász körökben, hanem a társadalmi élet terén is igen előkelő szerepet vitt. Rendkívül boldog csaláti élet, nevének és gyermekeinek igaz szeretete vette körül és így nemcsak mint kötelességét lelkiismeretesen és hiven teljesítő bíró, hanem a magán életében is mindenkor mintaképe lehetett kortársainak.

A hirtelen haláleset híre mély megdöbbenést keltett városzerte. Több középületre kitűzték a gyászlobogót. A mélyen sujtott család iránt igen nagy a részvét, amely különösen a vasárnap délelőtti temetésen fog imponálni módon megnyilvánulni.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Május hó 14-én prédikálni fognak a következő ref. lelkész urak: a Nagytemplomban Székely György lelkész, a Kistemplomban 9 órakor Molnár Ferenc lelkész, 11 órakor Jánosi Zoltán lelkész, a Kossuth-utcai templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész, az Ispó-tályi templomban Uray Sándor lelkész, a Városi Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár, a Csapókerti imaházban Kovács János vallás-okt. lelkész, a Homokkert imaházban Boér Károly s. lelkész.

— **Meghívó.** A folyó hó 15-én tartandó vármegyei törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőzőleg, Hajdúmegeye törv. hat. biz. közgyűlésének a függetlenségi és 48-as párthoz tartozó tagjait, a közgyűlési tárgyak szokásos megbeszélése végett május hó 15-én reggel 8 órára Debrecenbe, a Royalvendéglőbe érkekezletre összehívom, a melyre t. tagtárs urat ezennel meghívom. Hajduhadház, 1911. május 11-én. Tisztelettel Veszprémy Isten, a hajdúvármegyei függetlenségi és 49-as párt elnöke.

— **A gyermeknap.** Egész csöndben tartják meg az idén Debrecenben a gyermeknapot, melyen gyűjteni fognak a Liga javára. A gyermeknap e hó 20. és 21. napján lesz. Semmiféle cédot nem rendeznek ezuttal, csupán az utcasarkokon helyezik el a perselyeket, melyekben a közönség elhelyezheti adományait az elhagyott gyermekek javára. Az urnáknál Debrecen szép hölgyei és leányai helyett rendőrök fognak őrt állani. A kereskedők is megtartják a gyermeknapot, amelyen a jövedelemből juttatnak a Liga alapjának.

— **Két napig felakasztva.** Az ügyészségnek jelentették tegnap Hajdúsámsonból, hogy ott Budaházy Gábor tanyáján — felakasztva találták Vincze János munkást. Vincze két napig volt távol a családjától. Kiment a sötét erdő tanyára s ott egy istállóban felakasztotta magát. A fia, Vincze Károly apja keresésére ment, sőt egy éjszakát töltött abban az istállóban is, ahol apja felakasztva lógott. Reggel vette észre, hogy mitörtént. Vincze állítólag betegsége miatt vált meg az életétől.

— **Jóváhagyott határozat.** A város közgyűlése a ref. fiu internátus éljaira 5000 korona évi segélyt szavazott meg. Az erről szóló közgyűlési határozatot a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Mi történt a szentgyörgyi tanyán?** Néhány nap előtt bejárta a várost a hír, hogy Harstein Nándor hajdúszentgyörgyi tanyáján zendülés tört ki a dohánymunkások között. Tegnap a bősörményi csendőrség, mely a dologban vizsgálatot indított, részletes jelentést tett a debreceni kir. ügyészségnek. A jelentés szerint hat dohányos legény, névszerint Antal József, Tóth Sándor, Takács György, Takács József, Joó János, Trencsényi László és Trencsényi Miklós a vasárnap örömeire berugtak és részeg fővel hétfőn megjelentek a gazdaságban. Itt megtámadták Bernát János gazdaszertet, aki állítólag szombati fizetésükből levont valami összeget. Bernát felszólította őket, hogy az irodába jelenkezzenek, ha valami bajuk van, mire Antal József megütötte. Bernát védekezett egy bottal, de ezt kicsavarták a kezéből a legények s azzal ütötték. Bernát bemenekült az irodába s magára zárta az ajtót. A feldühödött legények az iroda ablakait össze-vissza zúzták. A tornác karfáit összetörték s minden törhetőt összezúztak. Az ügyészség megindította az eljárást ellenük.

— **A debreceni m. kir. pénzügyi tisztviselők** kuglizó egyesületének folyó évi május hó 20-án délután 6 órakor az egyesület helyiségében tartandó évi rendes tavaszi közgyűlésére a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

— **A Debreceni Ipari Hitelszövetkezet** ez uton értesíti tagjait, hogy május hó 14-ére hirdetett közgyűlését június hó 11-én délelőtti 10 órakor tartja meg az ipartestület disztermében.

— **Lapunk kiadóhivatalában kereskedelmi végzett jó írásu női tisztviselő felvétetik.**

— **Az Arany Bika mulató megnyitása.** Óriási siker mellett, előkelő, családi közönség előtt tartotta tegnap este a Bika mulató megnyitó előadását. A pompás, kacagtató külföldi attrakciók mint Miriam „a megbolondult komédiás” The Two Rewells nyújtótornászok frönetikus hatást keltettek. Deák nővérek táncduettje elsőrangú s általában a női szereplők Jola Jolanda olasz soubrette, Mici Hatka angol énekesnő, Szegő Poldi, Gombos Nusi stb. elragadóak. A magyar cabaret részben Arnyai Károly humorista, Szegő Józsa cabaret művész és Kovács Andor brilliroznak. A 11 kitűnő és igen ügyesen összeállított számból álló műsor teljes decens. — A hatásos rendezés Arnyai gondos munkája. — Az előadások pontosan 9 órakor kezdődnek. Helyárak I. hely 2 korona, II. hely 1 korona 50 fillér. Jegyek egész nap előre válthatók és asztalok lefoglalhatók.

— **Máthé János vízvezeték, fürdőberendezés és csatornázási vállalata.** Elvállalja az udvar szakszerű csatornázását a kaputól befelé, kívánat szerint, kőagyag beton vagy öntöttvascsövekkel Tetővíz lefolyó udvari vezeték bekötését a csatornába. Fürdőberendezés, angol closet felszerelését. Jótállással jutányos áron. Műhely és iroda: Darabos-utca 54. sz. Minta üzlet: Egyháztér 5. szám. Telefon szám 321.

A rablógyilkos gyógyszerészsegéd.

Fekete Vilmos

az esküdtek előtt.

Két börtönőr kísért ma birái elé egy intelligens fiatal embert, akinek szörnyű bűne. A léha, tékozló életmódja arra vitte a szerencsétlen ifjút, Fekete Vilmos gyógyszerészsegédet, hogy néhány forintért, amit áldozatát elrabolni remélt, gyilkoljon. És hozzá áldozatul egy perditát szemelt ki, akinek éjnek idején gavallérjául szegődött s aztán alattomos módon, ciankállival elemészttette.

A nagy feltűnést kellett rablógyilkosság a múlt év szeptember 26-ának éjjelén történi. Fekete Vilmos, mint gyógyszerészsegéd, folyvást kóborolt. Hol a fővárosban, hol vidéken tartózkodott, sokáig sehol sem volt maradása. A könnyelmű, lumpolni szerető patikussegédet a főnökei nem használhatták hosszabb ideig s bár tisztos, jómódu szülei szívesen látták volna odahaza, a szülői házat is kerülte. Nem lehetett volna ugyanis Zilahon módja ahhoz, hogy örökösön rossz hírű nők körül forgóldjék s játszzék a turfon, ami Feketének szenvedélye volt.

A rendszeren facér ifjunak persze pénz nem mindig volt, de szerzett, ahogyan lehetett. Küldött neki az atyja, kért a fivéréától, ki szintén gyógyszerész és pumpolta a barátait. Mikor pedig állásban volt, attól sem idegenkedett, hogy lopjon. Ezért is tán kétszer elcsapták.

A legnagyobb bűne, a rablógyilkosság idején két héttel annak elkövetése előtt jött Fekete a fővárosba s amikor elfogyott a magával hozott kis pénze — ez is a lövészenyen — fogamzott meg benne az elhatározás, hogy valamelyik éjjeli kávéházban fog majd egy utcai leányt, meggyilkolja és kirabolja.

A múlt év szeptember 25-ének éjjelén Klein Róza rendőri felügyelet alatt álló nő szemelte ki. A vén leány, ki éjjel mindig a „Hazám”-kávéházban leste a gavallérokat, azért tetszett meg Feketének, mert egyik pályatársnőjének sem volt annyi ékszere, mint neki.

Aranyórá, láncot és gyűrűket látott nála az elvetemült ember s menten udvarolni kezdett neki. Fizette a cechét s másnapra a színházba invitálta. El is mentek, utána együtt vacsoráltak s éjjelre járt az idő, mikor beállítottak az Adria-szállóba.

Koccintsunk.

Fekete és Klein Róza, férj és feleségnek mondva magukat, szobát vettek és lefekvés előtt még három üveg sört hoztak maguknak. De nem fogyasztották el az egészet, lefeküdtek aludni. Hajnaltájt fölriadt Klein Róza az álmából.

— Angyalom — szólt hozzá Fekete — igyunk egy pohár sört.

— Nem bánom.

Fekete leszállt az ágyról, öntött a sörből s miután lopva ciankálit tett a hölgy poharába, odanyújtotta:

— Koccintsunk.

Klein Róza fölhajította a mérget s rögtön rá rosszul lett, fűdökliás fogta el. Fekete gyorsan felöltözött s bár látta, hogy áldozata már haldoklik, az arcára dobott egy csomó ágyneműt s ez sietette a szerencsétlen nő halálát. Maga Fekete pedig, miután magához vette Klein Róza ékszereit és néhány korona készpénzét, elmenekült. Senki sem vette észre, mikor távozott a szállodából. De a rendőrség még aznap estéjéig nyomozta és elfogta. A meggyilkolt ékszereit akkorra már zálogházba vitte.

Az ügyésztég vádja.

A kir. ügyészség Fekete Vilmos ellen gyilkosság (btkv. 278. §) és rablás címén (btkv. 344. §) emelt vádat, tényként állapítva meg, hogy tettét előre készített terv szerint, jól megfontolva követte el. Ezért a bűnért, ha csakugyan ilyennek bizonyul, halálbüntetés jár. Súlyosabbá teszi Fekete helyzetét, hogy a vizsgálat kiderítette, hogy hasonlóan akart 2—3 nappal előbb végezni egy másik lánnyal, Vince Irmával is. Ez az nő az Ó-utcában lakott s Fekete, látogatást téve nála szeptember 23-ának éjjelén, már magához vette az ékszereit. De Vince Irma idejekorán észrevette a lopást s visszakapván az ékszereit, futni engedte.

Ez eset miatt a kir. ügyészség szintén vádat emelt lopás címén, de megvádolta Feketét még egy kihágással is azért, mert a végzetes éjjelen álnév alatt vett szobát a szállóban.

A tárgyalás.

E vádak alapján ma ítél Fekete Vilmos felett az esküdtszék. A vádlottat, aki elég jóképű és jól öltözött fiatal ember, két börtönőr vezette be a terembe s egyenesen a vádlottak padjára ült. A tárgyalást Balogh György, a törvényszék elnöke vezeti; szavazóbirák mellette: dr. Mikovich Lajos és dr. Ruttkay István. A vádhatóságot dr. Vargha József kir. ügyész képviseli, védő dr. Lengyel Zoltán. Mint orvosszakértő dr. Hajós egyetemi magántanár van jelen.

Esküdtek lettek: Friedrich Kálmán, Fisch Vilmos, Tarján Jenő, Ligeti Antal, Berger Mór, Portes Artur, Adler Vilmos, Buzásy Imre, Edelstein Antal, dr. Rabel Antal, Csizsik János, dr. Baránszky Gyula rendes és dr. Machlup h. János, Konrád Pál és Biró Lipót pótesküdték.

Miután felolvasták a vádiratot, az elnök bíróság elé szólítja Feketét.

A vádlott kihallgatása.

Fekete Vilmos vashidi születésű 26 éves, református vallású, nőtlen gyógyszerészegéd.

Az elnök: Bűnösnek érzi ön magát?

— Amennyiben elkövettem a bűnt viselni akarom a következményeit.

— Nos, mondja el, mint nőt fel ön milyen viszonyok közt?

A vádlott annyira elzárkózott, hogy szólni sem tud, mire az elnök elküldi mellőle a két fogházőrt. De ezután sem jön szó az ajkára s mintha levegő után kapkodna.

Balogh elnök: Adatok önnek egy széklet.

A széklet Fekete mellé helyezik, de nem ül le, csak belefogódzik a székbe.

Az elnök: Ön férfi, szedje össze magát! Kíván egyáltalán vallomást tenni?

— Igen.

— Nos, mint teltek el gyermekévei a szülei házában?

A szülei házról haliva, a vádlott remegni kezd, majdnem összeesik és csak hosszas szünet után felel arra a kérdésre, hogy élnek-e a szülei.

— Igen, Zilahon laknak.

Most elmondja, hogy a gyermekkorában is, valamint később, mikor a gyógyszerészi pályára lépett s tanulnia kellett, könnyelmű életet folytatott.

Egy soproni patikából, mert a „kasszához nyult” s rajtaérték, rögtönösen elbocsátották.

Hosszasan beszélt más gyógyszerésztárakban eltöltött éveiről, majd eljut odáig, hogy Budapestre került. Előbb nem kapott állást, azért cimrással foglalkozott egy darabig, aztán Szegedre ment kondícióba.

Elmondja, hogy ez években a nemi vágyak mindjobban elhatalmasodtak rajta, mérgekkel babrált mindig és magán próbálta ki azok hatását.

Egész előadásából az tűnik ki, mintha elakarna hitetni bírival, hogy nem épeszt ember. Amit maga így fejez ki:

— Sohasem volt szabad elhatározó képességem.

Beszél még különféle „diákheccokról”, melyeket, Budapestre térve vissza elkövetett. Heccből még újságot is árult.

Az elnök: Be volt ön akkor iratkozva az egyetemre?

— Igen.

— Aztán patikába került?

— Ugy van, de mindig csak a nőkön járt az eszem. Mindig nők, persze utcai nők társaságában szerettem lenni.

Még mikor inspekción volt éjjel a gyógyszerésztárban, akkor is volt női vendégem. A vizsgázásom persze így nehezen ment, az egyetemen tanulni nem volt kedvem, hisz néha egy éjjel a hétköznapi keresetemet vertem el. Ki is maradtam az egyetemről.

Az elnök: Ön droguista üzletben is volt?

— 1909 ben rövid ideig voltam Klein Árpád üzletében, ahol elég jó dolgom volt.

— Itt szerzett ön ciankálit, állítólag 25 grammot?

— Ugy 100 pramm lehetett.

— Mire kellett ez magának?

— Szerettem a kísérleteket, igyekeztem kipróbálni a mérgek hatását, de persze csak állatokon.

— Hogyan jutott ön a ciankáléhoz?

— Pénzen vettem Kleinőtől.

— Ő azt mondja, nem adott el önnek és így csak lophatta. De jó, mire kívánta használni ezt a mérget?

— Állatok kitérésénél akartam elhasználni.

— Hát ezzel is foglalkozott?

— Mint amatőr készítettem preparátumokat, még pedig rendkívül nagy szenvedélyvel.

— És mikor támadt a lóversenyszenevélye?

— Minden alkalmat megragadtam, hogy játszhasam a turfon. És játszottam legutóbb is.

— Mikor jött utoljára a fővárosba?

— 1910. augusztusában.

— Pénzzel érkezett?

— Száz forinttal, amit rögtön elvesztettem a lóversenytéren.

Zárt ajtóknak mögött.

Ezután, mivel arra került a sor, hogy elmondja Fekete a meggyilkolt Klein Rózával töltött éjszakáját, az elnök zárt tárgyalást rendelt el.

Télet csak holnap lesz.

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadóhivatala Piac-utca 12. sz. a.

TÁVIRATOK.

A mexikói forradalom. A fölkelők fővárosa.

Mexikó, május 12. Wilson amerikai nagykövet meghívására az idegen államok képviselői ma összegyűtek az amerikai nagykövetségen, hogy közös és egyöntetű eljárásban állapodjanak meg az idegenek védelmére, amennyiben a beálló események speciális intézkedéseket tennének szükségessé. A tanácskozás után Wilson nagykövet a külügyi hivatalnál látogatást tett és a de la Barra külügyminiszternek előterjesztette a megállapított tervét.

Newyork, május 12. Jaurezből jelentik: A forradalmárok Jaurezt kiáltották ki fővárosnak és ideiglenes kormányt neveztek ki.

Rendjelszédelgés.

Lillo, május 12. A rendőrség tegnap este letartóztatta Evrard, a marokkói „Vörös félhold” itteni helyi csoportjának volt elnökét, valamint a helyi csoport volt pénztárosát, Dutruelt, akik mindketten a rendjelszédelgési ügybe vannak belekeveredve.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A májusi esküdtszéki ciklus. A jövő héten, hétfőn kezdődik meg a debreceni kir. törvényszékneli a májusi esküdtszéki ciklus. Az első helyi főtárgyalások a következők: május 15-én esküdtszéki főtárgyalás Székely Imre ellen, több rendbeli rágalmaszás vétsége miatt. Ugyanaznap az I-ső tanács előtt felfebviteli ügyek és vádtanács. Május 17-én szerdán esküdtszéki főtárgyalás Berényi Ferencné ellen, szándékos emberölés büntette miatt. Ugyanaznap az I-ső tanács előtt főtárgyalások. Leichmann Armin ellen, csalás büntette miatt. Némethy Vilmos ellen sikkasztás vétsége miatt. Lakatos Rostás Magda ellen lopás büntette miatt. Május 18-án csütörtökön esküdtszéki főtárgyalás Czizle Gergely ellen szándékos emberölés büntette miatt. Május hó 19-én, pénteken főtárgyalások Zsudcsa Ferenc ellen magánokirat hamisítás, Molnár Imre ellen lopás, Murvai János ellen lopás, Mátyás József ellen sikkasztás, Szatmári Eszter ellen zsarolás büntette miatt. Május hó 20-án szombaton esküdtszéki főtárgyalás Tóth Istvánné s társa ellen gyilkosság és rablás büntette miatt.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat)

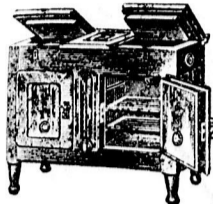
Budapest, május 12.

Az árak 50 kilogramonként

buza máj.	12 33—12 30.
buza okt.	11 32—11 26.
rozs okt.	9 14—9 22.
zab május.	—
zab okt.	7 60—7 56.
Tengeri máj. 1911.	6 51—6 40.
Tengeri júl. 1911.	6 55—6 53.

Értéktözsde. Osztrák hitelrészvény 644—
Magyar hitelrészvény 813 50.

Telefonszám: 321.

Máthéi JánosÉgészsz, vízvezeték, csatornázás
közponfi gőzfűtés és fűrdőbe-
rendelési vállalkozás.Műhely és iroda: Darabos-u. 54.
Modern üzlet: Egyháztér 5. sz. a.
(Nagytemplom mellett), ahol elegáns**háztartási jégszekrények**különböző nagyság
és kivitelben 1-ső
rendű gyártmány,
jutányos áron be-
szerezhetők, jót-
állítás mellett. Jáv-
tások díjtalanul
eszközöltetnek.
Ugyanott díszes
és célszerű mo-
sogató asztalok, szoba-kiosettek, fűrdő-
kádak, fűrdőkályhák, mosdók, ciosettek,
bidetsek és egyéb fűrdőszobai pipere-
cikkek, szőlőpermetezők és mindenféle
bádógárak nagy választékban kaphatók.
Minden nagyhangú hirdetésnél jobban
beszél a személyes meggyőződés, kérem
az érdeklődőket üzletem megtekintésére.**Eladó ház.****Ájtó-utca elején**szép, modern ház, 250 □ öl
telekkel, négy iakással, átjáró
az Eötvös-utcára, olcsó áron
azonnal eladó.Értekezhetni: **Molnár Henrik**
Dréher-étterem, délben 1—2-ig,
este 8—9 ig.

Jegyzse meg magának pontosan azt,
hogyan

PATHEPHON

a legjobb és legtökéletesebb beszélő-
gép a mely csak létezik.

Tű nélkül játszik, a lemezeket nem karcolja és nem rongálja.
Követelje határozottan, hogy a kereskedő Önnek
egy tű nélküli Pathephonon játszon.

A PATHÉ FRÈRES, PARIS
világhírű cég gyártmánya.

Minden jobb kereskedőnél kapható.
Katalógus ingyen és bérmentve.

Remek új magyar felvételek.

PATHE FRÈRES
WIEN, I,
KOLOWRAT-RING 9.

Paris, London, Wien, Berlin, Moskva
Szt. Petervár, Odessa, Brüsszel,
Amsterdam, Barcelona, Milanó,
Lissabon, Bombay, Calcutta, Singa-
pore, Shangai, Tokio stb.

Legpon-
tosabb**órák**

legolcsóbban

GASPARIK ÁDÁM

órás és ékszerésznél

Hunyadi-utca 12. szám és fióküzlet
Szent-Anna-utca 2.

Kartelen kívül.

MEZŐ ÁRMIN

épületfa, deszka és cserépkereskedése

Wesselényi-tér 6. sz. alatt

(Berta-gőzmalom mellett.) **Kartelen**
kívül, tehát olcsó árak. Mindenki-
nek saját érdeke, hogy szükségletét nálam
szerezze be.

Fővárosi elsőrendű

férfikalap és divatáruüzletbe egy idősebb segéd, ki
üzletvezetői teendőkre alkal-
mas, és egy fiatalabb segéd
felvételnek.Ajánlatok működés és fize-
tési igény megjelöléssel e lap
kiadóhivatalába „Főváros”
jelige alatt küldendők.

Telefon szám, Május 14-től 412.

Könyvnyomda**Hirlapkiadóvállalat****áthelyezés**A Stenczinger-ház lebontása folytán 1901. év
óta fennálló**Könyvnyomdamat**a hirlapkiadó vállalattal együtt május hóban
áthelyezem **Darabos-utca 7. sz.** házamba.Ez alkalomból könyvnyomdamat **szedő-
gépekkel és új modern anyagokkal**
villamos üzemre rendezem be, úgy, hogy
a legkényesebb igényeket is minden tekintet-
ben kielégíthetem.A n. é. közönség további b. pártfogását
kérem mély tisztelettel**Horovitz Zsigmond.**

Telefon 330.

Fényképezési cikkek és levélpapírok **Piac-utca 12. sz. a.** papírüzletemben
jutányos árban beszerezhetők.

Apró hirdetések.

Reform fűzők a legdivatosabb kivitelben, ugy-szintén saját készítésű bőrkeztük, hosszú selyem keztük, legolcsóbb árban Nagy Andrásnál Kistemplom mellett.

28 krajczárért fejel férfi vagy női harisnyat BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezeit harisnygyára. Debrecen, Tiszapalota.

Házilag főzött különleges baracklekvárnak kilóját 2.40, mézédés szilvalekvárnak 1.—, papírhéju dió postakosaraként 4 koronáért szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Egy rollós ajtó betéttel és kétszárnyú üveg-ajtóval eladó. Bővebbet Darabos-utca 7. sz.

Egy vasüst, ipari célra nagyon alkalmas, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

A Formal megszünteti a kéz és lábizzadást, ára 1 korona Kubek Sándor „Megváltó” gyógyszer-tárában Debreczen, Tiszapalota.

1—2 jó munkás szijgyártó segéd állandó munkára felvétetik.

Beltalálók, bármely eszmét olcsón kidolgozom szabadalmaztatásra. Ems. Petroszény, Deák-bánya.

Ákáczzölőkarót, 1. rendű, 2 méteres, 20,000 db. egészben, vagy részletekben elad a hosszupályai-uradalom tisztartói hivatala. Hosszupályi (Bihar.-m.)

Szöllőoltványok 2 éves gyökeresoltványok I-ső osztály szokványminőségben, nagy mennyiség és választékban szállít Reitter József szőlőoltványtelep tulajdonos Lovrin. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Postakosár fajalma franko 2.50 korona. Elek Kálmán, Sajószentpéter.

Fajbaromfi, fajebek, nyulak, diszgalambok, madarak, élő méhek stb.-ről érdekes és nélkülözhetetlen árjegyzéket küld bérmentve Diana-telep, Tar (Hevesm.)

Csizmadiamesterek csizmaszárba való papirost kiló és mázsánként olcsón beszerezhetik Horovitz Zsigmond papírtüzletében Piac-utca 12.

Kifutó fiu lapunk szerkesztőségébe felvétetik.

Harzi kanári madarak
állandóan kaphatók

2 éves nőtényűek 4—5 kor.

Csokonay Gyulánál
Debreczen, Péterfia-utca 61.

Klimatikus gyógyhely. Vizgyógyintézet.

Déli Szepességen, gyönyörű fenyvesek között. Védett fekvés 580 m. magasan. Vasuti állomás Igló. Modern vizgyógyintézet. Szén-savas, villanyos, fenyő stb. fürdők. Villanyozások, massage vibratók, Inhalatorium fekvőcsarnok.

Iglófüred

Hizlálókurák stb. Ideg és bélbetegeknek. 160 szoba 2—K-tól. Villanyvilágítás, szórakozások. Kitűnő vendéglő. Demjén Jenő vendéglős. Pensió 4 K-tól. Idény május 20-tól Vezetőorvos dr. Groó Béla v. egyet. tanársegéd. Prospektust kívánatra küld Iglófüred gondnoksága.

Hajhullás és korpa képződés elle.

nincs jobb az

Amerikai Hajpetrolnál Ára 1-50 tillér

KUBEK SÁNDOR

„Megváltó” gyógyszer-tárában.

Debreczen, Tiszapalota.

SZOBRÁNC GYÓGYFÜRDŐ

Ungmegyében

Glaubersós, hideg, kénés, sós viz. Gyomor- és májbetegék magyar Karlsbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény: május 15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 15-ig 30 százalék árengedménnyel a lakásoknál.

Ez a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyógyimód biztos segélyt nyújt gyomor- és bélbajoknál s alhasi pangásoknál, makacs székrekedésnél enyhén, oldólag hat, májbetegségeknél, epehomok és epekövek oldólag hat. Vértódulásoknál, szédülések, hűdés, gutaütési ruhamoknál vérelvonólag, felszívólag hat, csúszos és köszvényes bántalmaknál a kór okozta érjesi termékekre, elrakódásokra az ízületekben, azok oldására, kiküszöbölésére hat. Kővérség, szívelhajasodás ellen, cukorbetegségeknek, vesébbajoknál ugy a cukor, mint a fehérjekiválasztást gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mint fürdő különféle izzadmányokat, daganatokat, izületi és csontbántalmakat, csontszut kedvezően osztalja. Görvélykóros daganatok, fekélyek ellen, méh és méh közötti izzadmányok, hashártya izzadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönfélébb makacs idült bőrbetegségek ellen bálumatos gyorsan hat.

Vasuti állomás: az Alföldről és Pest felől jönnek **Ungvár**, a felvidék és illetve Kassa felől jönnek **Nagyimihály**, honnan kényelmes bérkocsin 1 és fél óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 üveggel 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozódások: „**Szobránc gyógyfürdő igazgatóságának Szobránc gyógyfürdő**” címzendők. Posta- és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgató-orvosa: **Russay Gábor Lajos dr.** A fürdő igazgatósága.

Saját szabadalmazott gőzgéppel

poloskairtást felelősséggel

ugyszinte **lakások pormentesítését** is, villany porszívó géppel elvállalom.

KISS GYULA, Csapó-utca 44. sz.

Parkett-kefelést villany parkett-géppel szolid árban vállalom. Telefon 878. sz.

Berson Gummisarokkal

egy jótétemény!

KRONSTEINER KÁROLY-féle viharálló mészhomlokzat-festékek.

Törvényileg védve.

50 színárnyalatban, kilogrammonként 24 fillértől feljebb.

Évtizedek óta kitűnően beváltan és minden utánzatot felülmúlnak. — Egyedüli célszerű festőanyag már **festve volt homlokzatok részére.**

MAIL-HOMLOKZATFESTÉKEK nem kopnak, moshatók,

egy mazolasra fed, nem kell alapozás, email kemény, csak hideg vízzel keverve használatra kész. Antiszeptikus, méregmentes. Ideális mazolás belső helyiségek, még nem festett homlokzatok, faépítmények, mint kamrák, pavilonok, kerítések, stb. részére. Kapható minden színárnyalatban, egy négyzetméter költsége **5 fillér.** Mintakönyv és prospektus ingyen és bérmentve. **CARL KRONSTEINER, Wien, III. Hauptstrasse No 120.** — Raktár minden nagy városban.

CSEPPFOLYÓS GÁZ

(BLAUGAS) készen szállított világító gáz.

MAGÁN-LAKÁSOK, ÉPÜLETEK, KÁVÉHÁZAK, ÉTTERMEK, GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, FÜRDŐK, KÖZSÉGEKNEK KÉNYELMES, VESZÉLYTELEN VILÁGÍTÁSA.

Azonos a vasuti kocsik izzóvilágításával. Laboratoriumi czéokra kiválóan alkalmas. **CARBOLINEUM GYÁRTÁS ÉS SZÁLLÍTÁS.**

Földgázhoz a berendezés felhasználható

Nincs veszély! Nincs üzem! Nincs kezelés!

Szakértő kiküldése költség felszámítás nélkül. — Szakértő képviselőket keresek

HEUFFEL SÁNDOR magánmérnök

Iroda: Budapest, VII. Rottenbiller-utca 1. — Gázgyár: Czinkota.